

Posudek oponenta diplomové práce

Meno a příjmení studenta: Bc. Lucie Nováčková

Název práce: ZÓNA ?

Posudek: Mgr. et MgA. Oldřich Bystřický

Co je hodné pozornosti?

Tak zní první otázka, kterou se můžeme dotázat na smysl naší aktivní tvorby a která zásadně souvisí i s výběrem tématu pro obrazy Lucie Nováčkové. Umělec si patrně často tuto otázku klade a v období avantgard začala být tato otázka pokládána rozkazovacím způsobem – jako výzva k neustálé revizi. Tuto proměnlivost stále nových revizí jsme myslím přijali jako diskurz, snad že ještě platný. Proměnlivost je podstatným principem světa.

Několik poznámek:

Brno se mi zdá být ideálním místem k postindustriální romantice – kontrast města, továrny a přírody zde vzhledem k blízkosti volné krajiny více vynikne, a pak Brno bylo jedním ze skutečných průmyslových center již od 19. století. Jeho prosperita dovolila ve velkém rozkvést také výjimečné meziválečné architektonické avantgardě. Tento akcent – Brno jako město práce a pokroku – se objevuje i v poválečném čtyřicetiletí totality. Dnes výroba z těchto tradičních továren expanduje na ornou půdu do plechových hal, a továrny se stávají zónami....

Co je vlastně tématem rozsáhlé kolekce obrazů Lucie Nováčkové – více než 40 obrazů? Název – ZÓNA ? Výzva k diverzi vidění. Diplomantka nepodvrací médium malby, ani obrazu. Reaguje na současný stav vizuální kultury a postindustriál.

Pojmenování námětu obrazů příliš nevysvětluje čím jsou nebo čím by měly být: jsou jen konstatováním své vlastní přítomnosti. Vědomí zóny závisí na způsobu vidění a bytí – jestli jsme schopni vidět jinak, povznést se nad provoz v architektonickém prostoru – *zóna je místem satori, odehrávající se v uličkách....* zóna může být kdekoliv a cokoli je to o schopnosti vidění, úžasu vytržení – osvícení lze dosáhnout třeba v obchoďáku. A tak se z něj může stát zóna, klidně na hlavní třídě. Je to prostý úžas. Slovy zenového mistra: mysl začátečníka. Daleká je však cesta od vytržení k obrazu, který má smysl.

Ptáme se: co je naše antika?

Kde umírá architektura? – Na programu dne: rozpad a následná neustálá přestavba. Cesta k opravdovým ruinám. Dnešní mumifikace skutečných historických ruin a památek a jejich výměna – nic na nich již není autentické. Ovšem rozpadlý plast a sádrokarton...?

Chybí mi tu hotel – hotel Palenque Roberta Smithsona z teoretické části DP - hotel jako symbol dočasnosti pobytu na místě a taky s ohledem na svou vlastní dočasnost nezbytná proprieta turismu..

Vyhledávání hezkých míst a kult pamětihodností a památkových zón utvrzuje náš život ve schématu – obrazu toho, jak určité místo, nebo město vnímáme, jeho kognitivní mapu. Lucie Nováčková přináší do této mapy téma obyčejného v každodenním letargickém bezčasi – chtělo by se napsat při zevrubném zkoumání estetiky městského prostředí.

Automatizace focení a zkušenost fotografa jsou v předkládaných obrazech patrné.

Mění se město, doba, ale také estetika a schopnost vidět kvality – jiné kvality obyčejnosti. Přiznání si stereotypu mýtu, že v čisté přírodě a nebo dávné minulosti starých kultur to bylo jinak? Archeologie dneška bude antimonumentální. Zrezivělý nosník či rozvlhlý sádkokarton, rozpadávající se polystyren – to jsou aktuální témata dnešní romantiky městského prostoru. Vztahuje se diplomová práce Lucie Nováčkové spíš k objevování 19. století, a nebo 2. poloviny dvacátého století ?

Rychlost výstavby a následného chátrání se zrychluje. Co je aktuálnější?

Téma se dotýká jednoho z velkých paradoxů moderny – rozporu v nákladnosti budování městského či dopravního prostoru a jejich neobývatelnosti. Zároveň je velmi lidské svým obdivem k ruinám, času, historii a schopností poetizace všednosti.

Již zmíněná rozsáhlost kolekce maleb mi značně komplikuje možnost posuzovat – kolekce je složená z několika cyklů, které volně spojuje otázka ZÓNY. Malé obrazy jsou obecně koncentrovanější, u velkých se objevují velké malířské tahy, které v některých případech ulpívají na povrchu. Za velmi zdařilou považuji sérii tří obrazů – světlíkového továrního stropu – pohledu dovnitř skrze poteklé sklo. Soudobě aktuální informální struktura vnáší do těchto maleb víceznačný prostor i haptickou kvalitu, která je u jiných obrazů minimalizována. Jako v seriálu Lain - „skapává z nich podivná hmota, snad stín, snad krev“.

Ve vztahu malé obrazy – záznamy z cesty do školy – velké obrazy, většinou polyptychy a obraz složený z 12 stejných formátů cítím naznačený posun v práci s prvotní inspirací – vzpomínkou na místo, či jeho fotkou a dále transformace do dalších obrazů s různou mírou postprodukčního míchání, překrývání, vrstvení, opakování....stále s odkazem na možnou podobu naší (autorčiny) vizuální paměti.

Vnímám poněkud okaté a násilné uplatnění karteziánské ho dělení – struktury rastru s dekonstruktivním pojetím malby – jistě – napadne nás, že se dají díly přeskupovat jako ve skládačce – hádance kde část celku může fungovat sama za sebe i budovat celek. Možná formální provedení některých obrazů nevystihuje náročný intelektuální program, který tkví na jejich pozadí, a nebo – nejsem si jist – je to vizuální hra?

Zachází se zde s výsledky vidění, i osobních prožitků – fragmentů vizuální paměti a skládá se z nich obraz, pro diváka změř, koncentrát, koláž útržků. V největším obraze, který není dělený, z nich vzniká spirála, po které se pohybujeme pohledem. Podobně jako míhání pohledů z okna tramvaje či auta anebo sledování několika současně otevřených oken internetových prohlížečů – i zde jsem přehlčen a celkový obraz se vzpírá uchopení, zapamatování. V tomto bodě se autorčina snaha o zprostředkování obtížné uchopitelnosti vzpomínek a paměti podařila..

Zlomkovitost vnímání, jehož limitita je naznačována mechanickým rozdělením, je spíše než vizuálním obrazovým zážitkem ilustrací konceptu. Myslím si, že autorka by měla s ohledem na současný stav vizuálního umění vynalézt rafinovanější přístup, jak pracovat s dělením obrazu na jednotlivé panely v těsnějším vztahu ke svému dekonstruktivistickému programu. Možná dojde až do bodu, ve kterém nebude možné malovat....

Je zde vizuál Cyberpunkového schématu – tradiční scénický aparát cyberpunkových anime – periferie, dráty, díry, kabely, jejich děsivá, ale přesto uhlazená estetika.

Nešlo by do zóny vstoupit daleko civilněji, beze všeho tohoto aparátu? Vždyť vstupovat do sítě a virtuálna by dnes šlo i z čistého bytu – to by však bylo méně vizuálně atraktivní a těžko bychom rozeznali, co je real a co virtual, o to by to propojení bylo děsivější.

Na cestě k abstrakci: jaký vztah má diplomantka ke kubistické metodě analýzy staré sto let za použití současné úrovně techniky, která pomohla nalézt způsob, jak být schopen uchopit fragmentárnost a rychlost. Těžko srovnávat tato díla s obrazy z roku 1910, neboť obě vychází z jiných motivů, i když vliv fotografie a filmu je zřejmý i na sto let

Staré obrazy kubistů. Koho dneska překvapí střih, vícenásobná expozice, možnosti rozostření a zaostření? Tyto technické postupy otupěly naši pozornost.

Architektura se rozpadá, zóny vznikají a zanikají, avšak obrazy, které ji reflektují mají možná přetrvat staletí. Obrazy Lucie Nováčkové nepůsobí zdaleka děsivě. Nejsou jedním velkým vanitas, nejsou za hranicí přijatelného, ani nepřekračují zažitou vizualitu.

Vyjma kolekce malých obrazů a zmíněného stropu se světlíky považuji za další zdařilý obraz velkou zelenou malbu, která je nejvíce abstraktní a mnohoznačná, vymyká se i neužitím modrých valérů a evokuje estetizující vytříbené malby Jana Merty.

Myslím si, že by autorka mohla vyzkoušet také jiné barevné varianty, i v rámci šedomodré palety s kontrastními akcenty.

Zájem o romantiku rozpadu městského prostoru je aktuální téma. Umělci, kteří pracují s fotografií, videem či site specific instalací se dotýkají problémů post urbanity a vztahu člověka k ní samotnými prostředky techniky i kyberpunku. Doporučuji diplomantce ke zvážení, zda by se nechtěla od distancované malířské reflexe prostoru zóny zapojit do její vlastní transformace. Mohla by při tom uplatnit jak velkorysost, tak jemnost, které jsou jí vlastní.

Diplomovou práci Lucie Nováčkové doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení: B

Vypracoval(a): Mgr. et MgA Oldřich Bystřický

Datum: 12. května 2010

Podpis:

